

Тако велики број жртава изазвао је дубоку жалост у народу, јер су погинули истакнути чланови Партије чија је смрт тешко погодила одред. Али Партија није дозволила да се дубока народна жалост претвори у деморализацију. Напротив, у народу је још више порасла срџба према окупатору и квислинзима. По директиви ПК КПЈ за Црну Гору, Боку и Санџак, у другој половини децембра 1941. године по свим општинама су одржани комеморативни састанци партизанима погинулим на Пљевљима. На њима је, поред осталог, читано и саучешће Главног штаба НОП одреда за Црну Гору и Боку породицама погинулих партизана.⁵¹

Црногорски НОП одред за операције у Санџаку није ослободио Пљевља иако је претрпио велике губитке у мртвима и рањенима, али је та борба имала и свој значај: у њој су стечена велика искуства за будуће нападе на јака непријатељска упоришта; онемогућена је моћ маневрисања непријатеља у Санџаку и тако је он ограничѐн на узани простор; непријатељ је уочио велику маневарску моћ и формацијску снагу партизанске јединице на територији коју је контролисао; ослободилачка борба на тој територији узима све шири замах баш послѣ побитка слободне територије у Србији; и, најзад, повезује се ослободилачка борба народа Црне Горе, Санџака, Србије, Босне и Херцеговине против заједничког непријатеља.

Јован Р. Бојовић

О ЈЕДНОМ ПОКУШАЈУ УНИШТАВАЊА ЧЕТНИЧКОГ УПОРИШТА У ЗАГАРЧУ У ПРОЉЕЋЕ 1944. ГОДИНЕ

29. новембра 1943. г., приликом упада ударне групе батаљона у Загарач, били су похватани готово сви четници из овога мјеста. И поред тога што је међу њима било неколико десетина таквих који су били познати као изразити непријатељи партизанског покрета, партизани нијесу овом приликом ниједнога убили. Мада су четници овај гест злоупотребили првом приликом кад им се указала могућност да побјегну у блок, партизани су и даље током зиме 1943/44. г. водили према њима углавном умјерену политику, у нади да ће их на тај начин одвратити од погрешног пута и придобити за ослободилачки покрет. Међутим, не само да ово није помогло него су четници показивали још већу дрскост и користили сваку пружену им прилику за спровођење репресалија и терора над партизанским дијелом становништва. Ово је нарочито дошло до изражаја од средине априла 1944. г. када су поново узели власт у Загарчу. Партизани се зато у ово вријеме одлучују да једном војничком акцијом надокнаде оно што су пропустили и поубијају све окорјеле четнике из овога мјеста.

⁵¹ Види текст у Зборнику, Т III к. 1 бр. д. 156, стр. 348.

Идеја за поновно ослобођење Загарча, односно за уништавање четничког упоришта у њему, потекла је у Штабу Приморске оперативне групе, који је организацију напада у овом смислу повјерио штабу VI бригаде.¹ Овај је у ту сврху формирао комбиновани батаљон на челу са Миљаном Балетићем, замјеником команданта I батаљона своје бригаде.² Балетић је са I четом свога батаљона и водом пратећих оруђа 28. априла 1944. г. стигао у Марковину.³ Ту су већ биле 2. и 3. чета I батаљона Ловћенског одреда. 3. чета је у ствари била Команско-загарачка, односно ранија посадна чета команско-загарачке Команде мјеста, која је по доласку у Марковину преименована у чету Ловћенског одреда.⁴ Управо са овим снагама требало је извести предвиђену акцију против четника у Доњем Загарчу.

Према разрађеном плану акцију је требало извести на сљедећи начин:

2. чета Ловћенског батаљона требало је да изврши покрет ка Загреди, са задатком да са једним водом направи засједу изнад с. Орашја и контролише мост на Сушици, а са другим да посједне Вукову томилу, која се налази на средокраћу пута Орашје — Загарач. Мању засједу требало је да остави између Гарчева, ради одржавања везе са осталим јединицама, у првом реду са митраљеским одјељењем своје чете које је у току ноћи требало да посједне највишу коту Малога Гарча, са задатком да тамо врши демонстративну улогу.

Чета VI бригаде добила је задатак да посједне доминантне тачке на источној падини Малога Гарча до изнад самог с. Лазарева Крста, одакле је у зору 29. априла требало да изврши напад на четничко упориште у овом селу. На врх Малога Гарча требало је да упути патролу од 3 борца ради везе са тамошњим митраљеским одјељењем Ловћенске чете.

Команско-загарачка чета је добила задатак да се спусти у Доњи Загарач и да са једним водом изврши напад на четничко упориште у Лазаревом Крсту с југоисточне стране, док би се њен други вод налазио у резерви и према потреби ступио у борбу. Једно одјељење ове чете требало је да направи засједу дубоко у непријатељској позадини са задатком да у случају одступања непријатеља у томе правцу ступи у акцију и потпомогне његово коначно разбијање и уништавање.

Најзад, митраљеско одјељење из вода пратећих оруђа требало је да, у циљу вршења демонстративне улоге, посједне у то-

¹ Зборник докумената и података о народнослободилачком рату југословенских народа, том III књ. 7, док. 246 (У даљем тексту скраћено: Зборник, број тома, књиге и документа).

² Исто.

³ Архив Историјског института СРЦГ (у даљем тексту АИИ), бр. 7619/IV 26—96/44 (аслушање Марка Буровића, команданта I батаљона Ловћенског одреда, извршено у штабу Приморске оперативне групе, 31. маја 1944. г.).

⁴ Исто.

ку ноћи врх Високе (к. 663), који доминира брдовитим грбеном југоисточно од Малога Гарча.⁵

План акције се заснивао на претпоставци да се у Загарчу налазе само четници мјештани, према обавјештењу њих 60—70 на броју.⁶ У ствари, Загарачки четнички батаљон бројио је у ово вријеме 121 наоружаног војника.⁷ Међутим, с обзиром на то да су четници услед пољских радова били разбацани по кућама, могло би се узети да је оцјена партизана била реална, јер под таквим околностима у случају њиховог изненадног напада једва да се половина тога људства могла снаћи за брзу одбрану.

Уочи поласка у акцију руководство је обавијештено од партизанске позадине из Горњег Загарча да ће четници те ноћи извршити покрет против партизана. Али ово није придало значаја тој информацији, па је није саопштило ни овом нижем старјешинском кадру. Изузетно је командир 2. чете Ловћенског батаљона био упознат са тим обавјештењем.⁸

28. априла увече, нешто послје 22 часа, чете су пошле на извршење задатака. Команско-загарачка чета је осталима ставила на располагање четири друга за водиче.⁹ У Горњем Загарчу су се разишле у разним правцима, свака према свом задатку. Ловћенска чета је између Гарчева оставила одјељење које је требало да посједне врх Малога Гарча (к. 852),¹⁰ а са осталим људством подијељена по водовима, наставила је пут у два правца са циљем да посједне одређене положаје. Међутим, само је један вод, са којим је био командир чете Сава Банићевић, стигао до циља и посједо положај на Вуковој томили нешто прије зоре, док се други вод вратио са пола пута кад је са врха Малога Гарча чуо експлозију бомбе, а затим пјесму и двије-три пушке.¹¹ Мада их је Банићевић чуо, ипак се задржао на тек посједнутом положају. Међутим, у саму зору примјетио је наступање непријатељске моторизације од правца Даниловграда у јачини од око 14 возила — тенкова и камиона, па се и он, тада већ без премишљања, по-

⁵ Исто; АИИ, бр. 7620/IV 26—97/44 (саслушање Ђорђевића Лековића, политичког комесара Ловћенског одреда, извршено у штабу Приморске оперативне групе, 31. маја 1944. г.), 7621/IV 26—98/44 (саслушање Сава Банићевића, командира 2. чете Ловћенског батаљона, извршено у штабу Приморске оперативне групе, 1. јуна 1944. г.); 7622/IV 26—99/44 (саслушање Сава Поповића, замјеника командира 2. чете Ловћенског батаљона, извршено у штабу Приморске оперативне групе, 1. јуна 1944. г.) и 7623/IV 26—100/44 (саслушање Сава Куљаче, замјеника политичког комесара 2. чете Ловћенског батаљона, извршено у штабу Приморске оперативне групе, 2. јуна 1944. г.).

⁶ Исто.

⁷ Зборник III, књ. 7, док. 165; АИИ, бр. 10 296/IV 26—146(44).

⁸ АИИ, бр. 7619/IV 26 — 96 (44); 7621/IV 26—98 (44) и 7623/IV 26—100(44).

⁹ АИИ, бр. 7619/IV 26—96 (44).

¹⁰ Исто, бр. 7621/IV 26—98 (44).

¹¹ Исто; АИИ, бр. 7622/IV 26—99 (44).

влачио са водом истим правцем којим је дошао.¹² Покушај одржавања везе са четом VI бригаде сматрао је илузорним, кад се већ непријатељ налазио у рејону Малога Гарча.

Чета VI бригаде је правремено стигла на положај: 1. вод се поставио поред цесте изнад Лазаревог крста, а 2. вод неколико стотина метара даље, у средишњем дијелу источне падине Малога Гарча.¹³ Команско-загарачка чета је била још на путу кад је дошло до изненадног обрта ситуације.

Руководство акције, које су, поред Балетића, сачињавали Марко Ђуровић, Марко Ђуричковић и Ђуро Ненезић, упутило се, са 3—4 друга, нешто послје изласка сунца, цестом од Бешиног убла ка Игриштима. Када су ови другови дошли до велике окуке у Игриштима, срели су се чело у чело са четницима, који су у стрелачком строју подишавали одоздо. Четници су први отворили ватру, од које је попустио један борац из групе (партизански курир), док су се остали дали у одступање, које су пратили повременом ватром како би бар донекле омели четничко надирање. Захваљујући својој сналажљивости и хитрини, успјели су да се извуку из критичне ситуације, тако да су се послје неколико минута нашли на Бешином ублу. Штавише, том приликом су ранили четничког команданта Јакова Јововића.¹⁴

Сукоб са непријатељем у Игриштима није био први тога дана. Бар пола сата раније партизани 1. вода чете VI бригаде ступили су у акцију заробљавањем Милована Шћепановића, бившег команданта Загарачког четничког батаљона, кога су разоружали и одмах убили.¹⁵ Но, истовремено су увидјели да ситуација није онаква каква им је предочена уочи поласка. Јер, још прије заробљавања Шћепановића, прошли су поред њих дијелови непријатељске моторизације, пред којима су се затајили. Зато је командир вода, Божидар Звицер, пошао до положаја 2. вода да се договори са командом своје чете шта да се даље ради. Командир и комесар су га вратили натраг, налажући му да добро испита ситуацију. Али, није прошло више од 15 минута када је овај поново дошао код њих, саопштавајући им да се ради о великом непријатељском покрету и да од партизанских крилних снага нема ни трага ни гласа. Командир и комесар су му тек тада наредили да се врати натраг и повуче вод у њиховом правцу. Сунце је већ било одскочило када је Звицер са водом стигао до положаја другог вода, водећи са собом два заробљена четника.

¹² Исто, бр. 7621/IV 26—98 (44).

¹³ Излагање у овом прилогу које се односи на кретање, борбу и судбину 1. чете 1. батаљона VI бригаде интерпретирао сам, уколико негде није посебно наглашено, на основу изјаве друга Блажа Марковића, ондашњег командира ове чете, сада резервног капетана I класе и службеника грађевинског предузећа „Црна Гора“ у Никшићу. Ова изјава се чува у АИИ, бр. 12173/VIII 16—59.

¹⁴ АИИ, бр. 7619/IV 26—96 (44).

¹⁵ Зборник III, књ. 7, док. 246.

Негдје у исто вријеме је дошло до сукоба у Игриштима, којим је партизанима чете VI бригаде још јаче била наговидјештена критична ситуација. Претпостављајући најгоре, они убијају заробљене четнике, не знајући шта би паметније урадили са њима у онаквом тренутку, мада првобитно нијесу имали намјеру да то ураде. У журби се нијесу сјетили чак ни да их претходно испитају о јачини и покрету њемачко-четничких снага.

Што се тиче покрета непријатеља, у питању је била једна од његових јачих интервенција. Нијемци су тих дана почели транспортовање јаким снага из Грчке, преко Подгорице, Цетиња и Боке Которске за сјевер, па су, у циљу што бољег обезбјеђења ове комуникације, направили, у заједници са квислинзима, испад према катуноској нахији од правца Даниловграда и Цетиња. Циљ им је био да овладају комуникацијом Даниловград — Чево — Цетиње и одбију партизанске снаге са ове релаације, а потом да омогуће четничко-федералистичким формацијама даље дјејство против слободне територије у катуноској нахији. У циљу извршења односног задатка, непријатељ се формирао у пет нападних колона, од којих је била најјача баш она која је ишла од Даниловграда, а која је била формирана од око 150 Нијемаца и 700 четника, наоружаних са 2 топа, 4 тешка бацача и 6 тенкова.¹⁶

Схватајући да би придржање добијеног задатка у конкретном случају значило самоубилачки посао, крилне чете су на брзину импровизовале сопствена рјешења. Ловћенска чета није била изненађена покретом непријатеља и унапријед је била психички припремљена на ток догађаја. Као што је у одступању ка Великом Гарчу и Марковини гледала опас, тако је и Команско-загарачка чета у одступању тражила излаз, и већ рано изашла уз Црну страну и упутила се ка Барјамовици.¹⁷

Шта су радили Балетић и остали другови из руководства акције? У први мах, како је речено, једва су главе изнијели. На Бешином углу брзо покушавају да нешто учине за опас чете VI бригаде, чије критичне ситуације нијесу били још довољно свјесни, како је показао први потез који су направили. Балетић је, наиме, послао једног од партизана из његове групе да иде на врх Малога Гарча, са задатком да обавијести тамошње партизанско одјељење о наступању непријатеља, које је даље требало о томе да обавијести чету VI бригаде и Ловћенску чету. Према тада издатом наређењу, ове двије чете су требале да се међусобно чврсто повежу и уз одступање прихвате борбу са непријатељем који наступа.¹⁸ Међутим, ово наређење је почивало на необавијештености о чињеничком стању. Јер, на врху Малога Гарча се још од 1 или 2 сата последије поноћи налазило четничко одјељење, као год што се једно такво одјељење налазило и на врху Високе. Партизанска одјељења која су требала у току ноћи да посједну ове вр-

¹⁶ Исто.

¹⁷ АИИ, бр. 7619/IV 26—96 (44) и 7622/IV 26—99 (44).

¹⁸ Исто, бр. 7619/IV 26—29 (44).

хове нијесу извршила задатке, па чак ни покушала да их изврше. Балетић и остали другови који су били с њим нијесу се могли задржати ни десетак минута на Бешином ублу, јер је непријатељ брзо наступио цестом у њиховом правцу. Зато су се рокирали ка koti Висока. У међувремену су успоставили везу са Команско-загарачком четом која је враћена у област Високе и тада је извршен напад на непријатељско одјељење које се налазило у овом рејону, а које је, како изгледа, у међувремену било ојачано у висини вода. У жестокој борби, која је трајала око један сат, партизани су најурили непријатеља, наносећи му губитке од једног мртвог и неколико рањених. Али и сами су имали четворицу рањених, и то претежно од њемачке артиљерије која их је тукла бочно од правца Бешиног убла.¹⁹

С обзиром на наступање јаким непријатељских снага, које су са моторизацијом већ пролазиле преко Горњег Загарча, партизани се нијесу могли одржати на новопосједнутом положају. Како је у међувремену успостављена веза с Андријом Пејовићем, замјеником команданта VI бригаде, који је са својим људством пристизао у правцу Барјамовице, то је у договору са њим одлучено да се одступа ка врховима Вучића и Копитника у Марковини, са којих је требало извршити покушај стабилизације фронта.²⁰ Око 1 сат послје подне партизани су посјели ове врхове. Али Вучић су, услед јаког притиска непријатељске моторизације, морали одмах напустити, док су се на Копитнику одржали, мада је њемачка артиљерија систематски тукла и тамошњи положај.²¹

Сви покушаји који су чињени са циљем да се партизански фронт стабилизује и непријатељ заустави, били су без значаја за судбину чете VI бригаде. Оно што се збивало на ужем простору Малога Гарча одигривало се мање-више независно од свега осталог. Пошто се 1. вод састао са 2. водом, чета се рокирала ка врху Малога Гарча, с тим што је тек у овом моменту једна патрола са пушкомитраљезом послата у претходницу са задатком да успостави везу са тамошњим партизанским одјељењем. Међутим, на велико изненађење читаве чете, партизане је отуда срела јака непријатељска ватра. Коначно су схватили да су опкољени са сваке стране. Сваки тренутак је драгоцјен и одлука о даљим корацима морала се донијети одмах. Пала су три предлога. Командир 1. вода, Звицер, који је истовремено био и замјеник командира чете, предлагаво је да се чета пробија сјеверном падином Малога Гарча и даље изнад Загреде настави кретање у западном правцу. Командир чете Блажо Марковић и политички комесар Илија Ивановић сматрали су да је најбоље да чета остане ту гдје се налазила и да се одатле бори до краја. Они су се нарочито супротстављали трећем предлогу, који је енергично заступао замјеник ко-

¹⁹ Исто; као и према изјави Марка Ђуричковића.

²⁰ АИИ, бр. 7620/IV 26—97 (44).

²¹ Исто; као и др. 7619/IV 26—96 (44).

месара чете Обрен Ровић, према коме је требало извршити покушај пробоја ка Бешпином ублу. Међутим, следећа епизода је одиграла пресудну улогу у томе. Замјеник комесара чете Ровић обратио се окојевцима ријечима: „Јуриш! Ура! Напријед, другови! Ено наше главнине код Бешпиног убла. Пробијајмо се и спајајмо са њима!“ И заиста, група од око 15 другова, већином из 2. вода, полетјела је за њим падином Малога Гарча у судбоносну неизвјесност. Утом је ишгчезао и Звицдер, који се са 7—8 другова изгубио у непознатом правцу. Тако су се за трен ока нашли на гребену Малога Гарча само командир и комесар, затим референт четног санитета Јела Делевић и борац Крсто Никчевић. Иако усамљени, они су отворили ватру на Нијемце и четнике, тобоже да би олакшали пробој Ровића ка Бешпином ублу.

На тај начин су се спровела сва три предлога. У одсудном моменту нервоза је потиснула присебност духа и малобројна партизанска чета од цицло 30 људи, и то са водичима, разбила се и поцијепала своје снаге натроје. Од партизанских снага на Бешпином ублу или гдје друго, које би могле пружити помоћ, није било ни помена. Група с Ровићем која је вршила пробој упала је директно међу Нијемце и четнике и сви њени борци су били заробљени, са изузетком водича Драгутина Пешића који је погинуо на самом почетку пробоја. Један борац из ове групе, Пејо Цицмил, који је приликом пробоја скренуо у лијевом правцу, остао је сакривен у једном шкриту око два сата, тако да је заробљен касније од осталих.²²

Четворка са гребена Малога Гарча и даље је отварала ватру на непријатеља. Видећи да се тамо неко налази, Нијемци и четници су се са једним дијелом снага упутили у том правцу, са циљем да траже остатке по овом брду. Обруч око усамљених бораца се све више стезао, а они су и даље пружали отпор. Међутим, и ова епизода је убрзо добила свој крај. Командир Марковић је рањен. Смртно рањен пада и комесар Ивановић, којег су четници ускоро притукли. Партизанка Јела Делевић, видећи да је даља одбрана илузорна и да може жива пасти у руке непријатељу, извршила је самоубиство бацивши бомбу пода се. Марковић и Никчевић падају у ропство, чијим заробљавањем престаје партизански отпор и на овој страни. Четници су их убрзо одвели на Бешпино убла, камо су отприлике један сат прије тога били довели и остале заробљенике из њихове чете. Укупно је било 18 зароб-

²² Према изјави Милована Пешића који је на глас о погибији сина изашао у Мали Гарач да га пронађе и сахрани, којом приликом је наишао на партизана Цицмила.

љених партизана, рачунајући и Цицмила, који није довођен на Бешин убао.²³

У читавој овој ситуацији једино је Звицер нашао излаз у својој варијанти пробоја. Он се са групом од 8 другова повукао ка сјеверозападној падини Малога Гарча, гдје је нашао склониште док је пала ноћ, а онда је наставио пут изнад Мале и Веље Загреде у западном правцу, да би сјутрадан освануо у Турчићима.²⁴

Послије заробљавања већег дијела бораца чете VI бригаде, дошли су на ред бијес и звјерства четника над овезаним робовима. Четници су били посебно разјарени због полибије четворице својих људи, а нарочито Милована Шћепановића. Зато главну ријеч у овом послу играју загарачки четници. Свеједно што су тога дана погинула четири партизана: њима није било право ако не направе вишеструку замјену.

Нов моменат који је био од значаја за крајњу судбину заробљеника била је појава једног денунцијатора из њихове средине. Никола М. Кривокапић, који је до тада био у СКОЈ-у, пуштен је на слободу и дата му је пушка ускоро по заробљавању, а сјутрадан је, са пушком и четничким прбом на челу, чувао са осталим четницима заробљене партизане, овоје дојучерашње другове. На Бешином ублу четници су на једној ливади издвојили денунцијатора Кривокапића и замјеника политичког комесара чете Ровића. Убрзо је дошло до оштре препирке између ове двојице. Било је јасно да четници настоје преко Кривокапића да установе ко су чланови Партије и СКОЈ-а међу заробљеним партизанима. То се још јасније испоставило када је један четник ударио Ровића кундаком од пушке преко леђа због његовог опонирања Кривокапићевим тврдњама. Без сумње, четници су дошли до потребних података на основу којих су одмјерили даље репресалије над заробљеницима. Пошто су их повезали по трупима, спровели су их за Чево, камо је ишла њихова трупа. Сјутрадан увече, по повратку са Чева, почели су уз пут да их стријељају. Прву двојицу су стријељали у Белестову, затим четворицу у Горњем За-

²³ Поред Марковића, Никчевића и Цицмила заробљени су и следећи партизани: Обрен Ровић, Вукашин Абрамовић, Радисав Гојковић, Никола М. Кривокапић, Љубица Вукотић, Видак Радоњић, Бранко Поповић, Радомир Вукашиновић, браћа — Вукале и Филип Ђуришићи, Грујица Рогановић, Филип С. Прља, Вељовић, Бабић и још један борац из Пиве или Дробњака, чији идентитет нијесам успио да утврдим. При утврђивању имена партизана, заробљених или погинулих у овој борби, поред изјаве Блажа Марковића, који је при томе консултовао Крста Никчевића и Радисава Гојковића, такође преживјеле партизане из ове борбе, помогли су ми и неки мјештани из Загарча, пријатељи НОП-а, који су на овај или онај начин били у могућности да сазнају нека од ових имена.

²⁴ Јула 1944. г. Звицер је погинуо у Кочанима код Никчића, на полагају командира чете која је настрадала у Малом Гарчу.

гарчу и најзад у Доњем Загарчу групу од шест бораца.²⁵ Према томе, укупно је стријелјано 12 партизана.²⁶

Тако се неуспјешно завршила партизанска акција која је имала претензије да уништи једно од јачих четничких упоришта у срезу даниловградском.

Ђуро Вујовић

ЈЕДАН ПОМОРСКО-ТРГОВАЧКИ СПОР ВОЂЕН ПРЕД КОТОРСКИМ СУДОМ 1527. ГОДИНЕ

Дана 12. марта 1527. у Котору је био склопљен уговор о закупу брода између власника и капетана Трипа Бакоје и удружених трговаца: Трипа Пелегринина пок. Фрања, Бернарда Николе Драга, Марјана Луке Пелегринина, Марјана Лардића и Јеролима Рицо. Према овом уговору власник и заповједник брода се обавезује да ће реченим трговцима ставити на располагање исправан брод, носивости 1100 стара, добро опремљен свим потроштинама и са девет морнара, укључујући у овај број и себе и своју личну послуту, те да ће се са њиме, првим повољним вјетром, упутити према драчкој обали и да ће се тамо задржати три дана ако буде могао да ту прибави и укрца пшеницу. Уколико му то буде пошло за руком, у Драчу, трговци ће му за превоз до Котора за сваких 100 венецијанских стара пшенице платити шест дуката. А ако у Драчу не успије доћи до овог терета, власник и заповједник брода се обавезује одагле кренути према Крфу и уз пут одабрати луку у којој ће наћи и укрцати терет. Уколико би то било у заливу Нарте,¹ трговци се обавезују платити за превоз 100 стара 9 дуката. Даље се власник брода обавезује да ће купити пшеницу или друге житарице под оним условима под којима купују и остали бродови који се тамо затекну, као и да ће при тој куповини стално водити рачуна о што већој користи трговаца. Ако случајно буде у ово вријеме постојала забрана извожења житарица из крајева у које намјерава путовати, те према томе не буде успио прибавити ни пшенице ни других житарица, трговци се обавезују да ће му исплатити 35 дуката, а »mancandoge (!) de dapani, habbiano (i mercanti) pagar vodo per pieno«. Уговором је било

²⁵ У Велестову четници су стријелјали: Бабића и једнога од двојице браће Ђуришића, у Горњем Загарачу: Обрена Ровића, Бранка Поповића, Грујицу Рогановића и другога Ђуришића, а у Доњем Загарчу: Вукашину Абрамовића, Љубицу Вуковић, Радомира Вукашковића, Филипа С. Прљу, Вељовића и друга из Пиве или Дробњака, чији идентитет није утврђен.

²⁶ Међу партизанима који нијесу стријелјани налазио се и командир чете Блажо Марковић. Њему су, према његовој изјави, помогли неки његови предратни познаници међу четницима, али вјероватно да му је највише ишло наруку то што није био члан Партије.

¹ А вјероватно и на осталој релацији до Крфа.